

D E

H 683

KLEINE NATUURKENNER:

EEN NUTTIG LEESBOEK

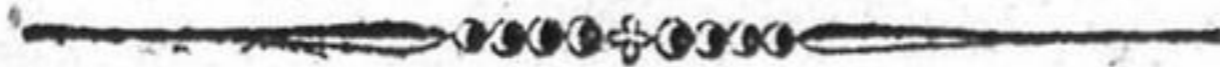
T O T

UITBREIDING VAN DE KENNIS DER
NATUUR EN DER VOLKEN.

EEN GESCHENK VOOR DE JEUGD.

UIT HET HOOGDUITSCH.

Met 89 afbeeldingen.

TE DEVENTER,

BIJ A. J. VAN DEN SIGTENHORST.

1821.

XVIII.

- 67) Het Rendier; D. *das Rennthier*; Fr. *la Renne*; Eng. *Rain - Deer*.
- 68) Het Neushoorndier; D. *das Rhinoceros*; Fr. *le Rhinoceros*; Eng. *Rhinoceros*.
- 69) De Russen, D. *die Rusfen*; Fr. *les Russes*; Eng. *Rusfian*.

Het Rendier, *Cervus tarandus*, behoort tot het geslacht der herten, maar draagt den kop voorwaarts uitgestrekt, en heeft aan den hals neerhangende manen, hetwelk bij de herten geene plaats vindt. Dit dier is den bewoners van het Noordelijk gedeelte van Azië en Europa, vooral den Laplanders, zeer nuttig en onontbeerlijk, zoodat het bijna hunnen ganschen rijkdom uitmaakt. Het heeft zijnen naam van zijn snel

loopen, of *rennen*, daar het, voor eene slede
 gespannen, in éénen dag, twintig tot dertig mij-
 len kan afleggen. Het heeft iets teruggebogene,
 met vele takken voorziene, hoornen, die het
 dier tot zijn onderhoud in zoo ver noodig zijn,
 dat het met dezelve de sneeuw opkrabt en weg-
 scheept, ten einde het, daaronder verborgen,
 rendiermos te vinden, dat zich door den sterken
 reuk aan het dier verraad. De hoornen, welke
 bij het wijfje kleiner dan bij het mannetje zijn,
 werpen de Rendieren jaarlijks, even gelijk de
 herten, af, doch zij groeijen ook weder aan.
 Daar een koud klimaat met den aard dezer die-
 ren het meest overeenkomt, bevinden zij zich
 bij winter het vetste; hoewel het bovengemeld
 rendiermos alsdan hun eenigste voedsel uitmaakt;
 en niettegenstaande zij des zomers, behalve al-
 lerlei kruiden en bladeren, ook eene geliefkoos-
 de spijs in zwammen vinden, onder welke de
 giftige vliegenzwam hun geen ander nadeel toe-
 brengt, dan dat zij eene soort van dronkenschap
 bekomen, die ook op menschen overgaat, wan-

Het Neushoorn dier, of *Rhinoceros*, zoo als het in het Latijn en Grieksch heet, is bijna zoo lang als de elefant, maar slechts half zoo hoog, omdat het zeer korte pooten heeft. Er zijn van hetzelfde twee foorten: de eene, die zich in Azië ophoudt, heeft op den neus *één* hoorn, omtrent twee voet langen, die niet aan het been vastzit, maar alleen met de huid zamengegroeid is; de tweede foort leeft in Zuid-Afrika, en heeft *twee* dergelijke hoornen op den neus, die dicht onder elkander staan, en van welke de voorste grooter dan de andere is. De huid is bijna nog de helft grooter dan het ligchaam van het dier, want zij ligt met wijde plooiën en vouwen over den hals en de schouderen, vooral bij den Aziatischen; bij den Afrikaanschen is de huid gladder, en zonder plooiën; ook heeft de eerste snijtanden, welke dezen ontbreken. Voor het overige zijn beide foorten elkander volkomen gelijk. De huid is aschgrauw, ook zoo ruw als bij den elefant, doch grootendeels onbehaard, en

meer dan anderhalf duim dik; echter wordt zij door eenen geweerkogel doorschoten, vooral aan den buik, en den kop. Aan de bovenlip is een snuitachtige, zeer beweegbare haak, waarmede de Rhinoceros gras, kruiden, en andere kleine dingen, vatten en opheffen kan. Hij houdt zich in moerasfige en waterachtige oorden op, en wentelt zich gaarne in slijk en modder, gelijk het zwijn, met hetwelk hij ook het knorrend geluid gemeen heeft. Stekelige gewassen en gras zijn zijn gewoon voedsel; doch hij valt ook wel op rijstvelden en suikerplantaadjen, en rigt aldaar groote schade aan. Hij is zeer dom en traag, doch heeft eenen fijnen reuk, en een scherp gehoor, en kan, met al zijne traagheid, zoo snel loopen, dat een paard nauwelijks in staat is hem in te halen. Alleen wanneer hij toornig gemaakt wordt, is zijne woede te vreezen, maar ongetergd valt hij niemand aan. Deze dierfoort is overigens op verre na zoo talrijk niet als de elefanten; want slechts alle twee of drie jaren brengt het wijfje een jong ter wereld, en men vermoedt, dat de ouderdom zich

tot zeventig of tachtig jaren uitstrekt. Wijl de Rhinoceros onder aan het lijf het lichtste te wonden is, vangt men hem gewoonlijk in gaten, in welke spitse palen regt op staan, zoodat hij op dezelve komt te vallen. Het vleesch wordt gegeten; de huid, gelooid zijnde, gebruikt men als die van den elefant, en van den hoorn worden allerlei kunstige dingen vervaardigd.

In de vier menschelijke figuren op deze plaat ziet gij Russen, en wel eenen voornamen Rus met eene Dame, en twee gemeene Rusfische boeren. De eerste draagt eenen *kaftan* van fijne stof; de oude boer heeft alleen een hemd van blaauw linnen; de jonge boer is met eenen *kaftan* van grof doek, die tot aan de knieën reikt, gekleed. De voeten zijn in lappen of pelswerk, in plaats van kousen, gewikkeld, en met banden of touwen omwonden, aan welke, onder aan, de gevlochten schoenen zijn vastgemaakt. Rusland, of het Rusfische Rijk, is het grootste Rijk van den ouden en nieuwen tijd; want het bevat bijna het